

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою університету

Протокол № 8 від _____

_____ 2026 р

Ярослав Шрамко

ПРОГРАМА

підвищення кваліфікації педагогічних працівників

закладів загальної середньої освіти

“ЦИФРОВА ГРАМОТНІСТЬ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ”

Розробники: Криворізький державний педагогічний університет (Шокалюк С. В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інформатики та прикладної математики; Тарасова О. Ю., кандидат фізико-математичних наук, доцент, доцент кафедри інформатики та прикладної математики; Мінтій І. С., кандидат педагогічних наук, доцент, старший дослідник, доцент кафедри інформатики та прикладної математики).

Напрямок підвищення кваліфікації: цифрові технології педагогічної діяльності на рівні базової середньої освіти.

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ МОН від 12.10.2022 № 904).

Термін дії програми: з 13.02.2026 до 13.02.2031 року.

Рецензенти:

Мерзликін Павло Володимирович, кандидат фізико-математичних наук, доцент, завідувач кафедри інформатики та прикладної математики.

Легка Людмила Володимирівна, вчитель інформатики, математики і фізики Криворізької гімназії №90 Криворізької міської ради.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Цифрова трансформація освіти, розвиток дистанційних і змішаних форм навчання, активне впровадження електронних (цифрових) освітніх ресурсів (Е(Ц)ОР) та онлайн-сервісів зумовлюють необхідність системного підвищення цифрової компетентності педагогічних працівників. Сучасний учитель має не лише користуватися цифровими інструментами, а й усвідомлено проектувати цифрове освітнє середовище, здійснювати педагогічну експертизу ресурсів, забезпечувати безпечну взаємодію учасників освітнього процесу та приймати професійні рішення на основі освітніх даних.

Особливої актуальності набувають питання цифрової гігієни, захисту персональних даних, академічної доброчесності та авторського права в умовах широкого використання електронних (цифрових) освітніх ресурсів. Поширення маніпулятивного контенту та інформаційних впливів вимагає розвитку критичного мислення й медіаграмотності педагога як гаранта якісного та безпечного освітнього процесу.

Програма спрямована на формування комплексної готовності педагогів до професійної діяльності в цифровому освітньому середовищі: від аналізу та створення різних типів ЦОР (графічних, текстових, мультимедійних, інтерактивних) до організації онлайн-оцінювання, освітньої аналітики та цифрової комунікації з учнями, батьками й колегами. Практична спрямованість програми забезпечує безпосереднє впровадження набутих знань і навичок у професійну діяльність.

Таким чином, реалізація програми відповідає сучасним викликам цифровізації освіти, сприяє підвищенню якості освітнього процесу, розвитку цифрової компетентності педагогічних працівників та забезпеченню ефективної, безпечної й правомірної роботи в електронному освітньому середовищі.

Цільова група: педагогічні працівники закладів загальної середньої освіти.

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми: реалізація програми здійснюється за пролонгованою формою тривалістю в 1 місяць, що забезпечує слухачам можливість поступового занурення в матеріал та апробацію отриманих знань у власній педагогічній практиці без відриву від основної діяльності. Освітній процес організовано за гнучким графіком у дистанційному форматі, де опанування кожного тематичного модуля чергується з часом на самостійне виконання практичних завдань (розробку ЦОР, налаштування цифрового середовища), що дозволяє глибше опрацювати питання цифрової безпеки та академічної доброчесності.

До викладання залучаються тренери-практики та фахівці, які пройшли відповідну методичну підготовку за змістом програми та мають підтверджений досвід розгортання й адміністрування освітніх процесів у сучасних цифрових середовищах. Викладацький склад володіє практичними навичками роботи з

платформами Google Classroom, Human, «Класна оцінка», Moodle та Microsoft Teams, що дозволяє забезпечувати слухачам якісний менторський супровід та фахову експертизу створених ними ресурсів. Завдяки експертизі викладачів у цих системах, навчання фокусується не лише на технічному інструментарії, а й на вмінні здійснювати педагогічний моніторинг та приймати ефективні рішення на основі аналізу освітніх даних, згенерованих кожною із зазначених платформ

Форма підвищення кваліфікації: дистанційна.

Мета підвищення кваліфікації: удосконалення/розвиток перш за все інформаційно-цифрової як професійної компетентності педагогічних працівників щодо усвідомленого проєктування безпечного цифрового освітнього середовища, здійснення фахової експертизи та розробки якісних Е(Ц)ОР, а також ефективного використання цифрових інструментів для оцінювання, аналітики й професійної взаємодії в умовах цифрової трансформації освіти.

Завдання підвищення кваліфікації:

- ознайомити учасників із дидактичним потенціалом сучасних цифрових освітніх середовищ та викликами їхнього створення в закладах освіти;
- сформувані навички цифрової гігієни, забезпечивши здатність захищати персональні дані, пристрої та освітній контент від кіберзагроз і небажаного вмісту;
- розвинути критичне мислення та медіаграмотність для ефективного розпізнавання маніпулятивних технологій, пропаганди та оцінювання достовірності джерел в інтернет-просторі;
- навчити здійснювати педагогічну експертизу та добір цифрових ресурсів відповідно до навчальних цілей, вікових особливостей та особливих освітніх потреб здобувачів;
- опанувати методику проєктування та створення авторських електронних ресурсів (графічних, текстових, мультимедійних, інтерактивних) із дотриманням вимог законодавства щодо авторського права та академічної доброчесності;
- виробити практичні навички використання цифрових сервісів для моніторингу навчального прогресу, онлайн-оцінювання та прийняття управлінських і педагогічних рішень на основі аналізу освітніх даних;
- вдосконалити культуру цифрової комунікації для налагодження конструктивної професійної взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу в онлайн-середовищі.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- інформаційно-цифрова;
- компетентність педагогічного партнерства;
- інклюзивна;
- оцінювально-аналітична.

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

Знання й розуміння:

- вітчизняного та міжнародного нормативно-правового забезпечення цифровізації суспільства та освіти;
- особливостей та відмінностей організації освітнього процесу в умовах відкритої освіти за допомогою дистанційних платформ;
- ознак кібератак, онлайн-злочинів, методів захисту від них; правових та етичних норм використання цифрових технологій та сервісів;
- основних правил безпечної поведінки в мережі інтернет;
- класифікації та особливостей використання різних видів електронних ресурсів, наявних національних та регіональних освітніх цифрових ресурсів, у тому числі для підтримки навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

Уміння:

- організовувати цифрове робоче місце власне та здобувача освіти; використовувати цифрове освітнє середовище для навчання, моніторингу та контролю його якості, залучати до розбудови цифрового освітнього середовища зацікавлених осіб та організації;
- відрізнити довірені інформаційні джерела від шахрайських, розпізнавати маніпулятивні впливи, що здійснюються через глобальну мережу інтернет та засоби масової інформації;
- добирати та використовувати цифрові інструменти для професійного спілкування та спілкування з учасниками освітнього процесу;
- добирати безпечні, доцільні для навчання здобувачів освіти електронні (цифрові) освітні ресурси, впорядковувати їх та використовувати з урахуванням мети, умов навчання, вікових особливостей та їхніх потреб;
- оцінювати ефективність обраних електронних (цифрових) ресурсів та їх використання для досягнення навчальних цілей відповідно до умов навчання, вікових особливостей, рівня підготовки та потреб здобувачів освіти;
- модифікувати наявні електронні (цифрові) освітні ресурси з урахуванням дозволів та ліцензій, створювати (враховуючи потреби здобувачів освіти) нові, здійснювати їх захист, надавати доступ до них здобувачам освіти;
- використовувати електронні (цифрові) освітні ресурси та сервіси для забезпечення ефективного управління освітнім процесом, взаємодії між учасниками освітнього процесу, підтримки активного та інтерактивного навчання, корекції та адаптації освітнього процесу відповідно до індивідуальної освітньої траєкторії здобувача освіти;
- дотримуватися вимог авторського права на використання та модифікацію електронних (цифрових) освітніх ресурсів;
- використовувати професійні онлайн-спільноти для професійного розвитку та реалізації професійних ідей та проєктів; а також цифрові інструменти для професійного спілкування.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- здатність критично оцінювати достовірність, надійність інформаційних джерел, розуміння правових та етичних аспектів, пов'язаних з використанням цифрових технологій;
- мотивація до навчання впродовж життя в професійній сфері за допомогою цифрових технологій та електронних (цифрових) освітніх ресурсів;

– мотивація до проєктування, створення, поширення нових електронних (цифрових) освітніх ресурсів для власної педагогічної діяльності.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації: оцінювання результатів навчання слухачів базується на компетентнісному підході та здійснюється за допомогою накопичувальної системи балів, що поєднує поточний контроль (виконання практичних завдань) та підсумкову атестацію (тестування).

1. Складові оцінювання та розподіл балів

Загальна максимальна кількість балів за програму становить 30 балів. Бали розподіляються таким чином:

Практичний блок (18 балів): оцінювання 13-ти практичних завдань (розробка пам'яток, Е(Ц)ОР, інструментів оцінювання та комунікації). Кожне завдання оцінюється за критеріями якості, технічної реалізації та відповідності принципам академічної доброчесності.

Підсумковий контроль (12 балів): підсумковий тест, що складається з 12 питань, які охоплюють теоретичний матеріал обох модулів (цифрова безпека, медіаграмотність, правові аспекти).

2. Критерії оцінювання практичних результатів

Виконання практичних робіт (створення графічних, текстових, мультимедійних та інтерактивних Е(Ц)ОР) оцінюється за такими критеріями:

Функціональність: коректна робота посилань, налаштування доступу та інтерактивних елементів.

Педагогічна доцільність: відповідність обраного інструменту меті навчання та віковим особливостям здобувачів.

Академічна правомірність: дотримання авторських прав при використанні запозиченого контенту та коректність оформлення власних розробок.

Інформаційна безпека: дотримання правил цифрової гігієни та захисту персональних даних у створеному середовищі.

3. Умови отримання документа про підвищення кваліфікації

Документом, що підтверджує успішне завершення навчання, є сертифікат.

Прохідний бал: для отримання сертифіката слухач повинен набрати щонайменше 16 балів (більше 50% від максимальної кількості).

Обов'язкова умова: успішне виконання практичних завдань, складання тематичних та підсумкового тестів.

4. Зворотний зв'язок та самооцінювання

Упродовж пролонгованого навчання (1 місяць) слухачі отримують регулярний менторський супровід від тренерів-практиків у дистанційній формі. Оцінювання є прозорим: кожен учасник має доступ до свого електронного журналу на платформі навчання, де відображаються бали та коментарі викладачів до кожної виконаної роботи.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат.

Вартість: 1000 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено інтерактивні лекційні заняття.

Особливістю практичних занять є виконання практичних завдань за наданими текстовими та/або відеоінструкціями.

Підсумковим заходом є тестування.

Зміст програми складається з 2 модулів та 7 взаємопов'язаних тем. На етапі завершення навчання за Програмою слухачі складають підсумковий тест із 12 питань. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники, – 30 балів. Прохідний бал – 16. Учасники, які успішно пройшли навчання та склали підсумковий тест, отримують сертифікат.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год, з них: 6 год – лекційні заняття, 18 год – практична робота, 3 год – самостійна робота, 3 год – контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. ЕЛЕКТРОННІ (ЦИФРОВІ) ОСВІТНІ СЕРЕДОВИЩА					
Тема 1.1. Дидактичний потенціал та інклюзивність електронного (цифрового) освітнього середовища	0,5	1,5		0,25	2,25
Тема 1.2. Цифрова гігієна та етика в електронному освітньому середовищі	0,5	1,5		0,25	2,25
Тема 1.3. Критичне мислення та	0,5	1,5		0,25	2,25

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
основи медіаграмотності сучасного вчителя					
Разом за модулем	1,5	4,5		0,75	6,75
МОДУЛЬ 2. ЕЛЕКТРОННІ (ЦИФРОВІ) ОСВІТНІ РЕСУРСИ: ДОБІР, ПРОЄКТУВАННЯ, ПРОФЕСІЙНЕ ВИКОРИСТАННЯ					
Тема 2.1. Педагогічна експертиза та адаптація електронних (цифрових) освітніх ресурсів	0,5	1,5		0,25	2,25
Тема 2.2. Проєктування та правове забезпечення використання доступних цифрових (електронних) освітніх ресурсів	2,5	5,5	3		11
Тема 2.3. Цифрові інструменти оцінювання навчальних досягнень й аналітика прогресу	0,5	3,5		0,5	4,5
Тема 2.4. Цифрова комунікація та професійна взаємодія	1	3		0,5	4,5

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
учасників освітнього процесу					
Разом за модулем	4,5	15,5	3	1,25	22,25
Підсумкові заходи				1	1
Усього	6	18	3	3	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. ЕЛЕКТРОННІ (ЦИФРОВІ) ОСВІТНІ СЕРЕДОВИЩА

Тема 1.1. Дидактичний потенціал та інклюзивність електронного (цифрового) освітнього середовища

Поняття електронного (цифрового) освітнього середовища. Переваги цифрового середовища для реалізації інклюзивного навчання. Принципи універсального дизайну у навчанні (UDL) в Е(Ц)ОС. Адаптація цифрового простору під особливі освітні потреби здобувачів.

Тема 1.2. Цифрова гігієна та етика в електронному освітньому середовищі

Відповідальна й безпечна поведінка в цифровому просторі. Захист цифрових пристроїв, персональних даних та електронних (цифрових) освітніх ресурсів. Захист від небажаного контенту.

Тема 1.3. Критичне мислення та основи медіаграмотності сучасного вчителя

Маніпуляційні технології та пропаганда в інтернет-середовища. Оцінювання достовірності даних і надійності цифрових джерел і ресурсів. Аналіз цифрових ресурсів на предмет відсутності дискримінації, гендерних стереотипів тощо.

МОДУЛЬ 2. ЕЛЕКТРОННІ (ЦИФРОВІ) ОСВІТНІ РЕСУРСИ: ДОБІР, ПРОЄКТУВАННЯ, ПРОФЕСІЙНЕ ВИКОРИСТАННЯ

Тема 2.1. Педагогічна експертиза та адаптація електронних (цифрових) освітніх ресурсів

Класифікація та призначення електронних (цифрових) освітніх ресурсів. Огляд національних та регіональних освітніх ресурсів. Добір та модифікація електронних (цифрових) освітніх ресурсів з урахуванням мети, умов навчання, віку та потреб здобувачів освіти (індивідуальної траєкторії розвитку учня). Оцінювання ефективності обраних електронних (цифрових) ресурсів для досягнення навчальних цілей. Критерії доступності контенту: контрастність, наявність альтернативного тексту, субтитрів.

Тема 2.2. Проєктування та правове забезпечення використання цифрових (електронних) освітніх ресурсів

Створення, зберігання, систематизація та організація спільної роботи з цифровими освітніми ресурсами. Технології створення інклюзивного контенту (використання скрінрідерів, адаптивних шрифтів). Захист авторських прав у мережі Інтернет. Надання доступу до електронних (цифрових) освітніх ресурсів. Дотримання академічної доброчесності та вимог законодавства України під час створення та модифікації електронних освітніх ресурсів.

Тема 2.3. Цифрові інструменти оцінювання навчальних досягнень і аналітика прогресу

Цифрові інструменти для оцінювання, зворотнього зв'язку та рефлексії навчання. Цифрові сервіси для моніторингу прогресу здобувачів освіти (зокрема з ООП). Аналіз освітніх даних для коригування індивідуального навчального плану. Використання аналітики для прийняття рішень щодо підтримки учнів.

Тема 2.4. Цифрова комунікація та професійна взаємодія учасників освітнього процесу

Цифрові інструменти та ресурси для професійного спілкування, обміну досвідом, комунікації зі здобувачами освіти, батьками, колегами, іншими особами; моделі партнерства в мережі: вчитель-учень-батьки-асистент вчителя. Правила спілкування онлайн.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Аналіз цифрового освітнього середовища закладу освіти на предмет технічної та змістової доступності.
2. Створення пам'ятки з цифрової безпеки (із розділом про етику інклюзивної комунікації).
3. Експертиза цифрового контенту: виявлення маніпуляцій та стереотипів.
4. Добір і оцінювання Е(Ц)ОР.
5. Створення графічних Е(Ц)ОР (із використанням правильних кольорових схем та інфографіки).
6. Розробка текстових Е(Ц)ОР з логічною структурою для зчитування допоміжними технологіями.
7. Створення мультимедійних Е(Ц)ОР з титрами та аудіосупроводом.
8. Створення інтерактивних Е(Ц)ОР з можливістю вибору рівня складності (індивідуалізація).
9. Зберігання, спільна робота та правовий аналіз Е(Ц)ОР.
10. Розробка онлайн-оцінювання та зворотного зв'язку.
11. Аналіз навчальних даних і прийняття педагогічних рішень
12. Організація цифрової комунікації з учнями та батьками
13. Професійна взаємодія в цифровому середовищі

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Концептуально-референтна рамка цифрової компетентності педагогічних і науково-педагогічних працівників [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://osvita.dii.gov.ua/uploads/0/2900-2629_frame_pedagogical.pdf.

Основна література

1. ІКТ в очно-дистанційному (комбінованому) навчанні: поглиблений рівень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://moodle.kdpu.edu.ua/course/view.php?id=53> (гостьовий доступ з паролем 2026)
2. Новий освітній простір. Сучасне обладнання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/NOP_Suchasne-obladnannya.pdf.
3. Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2020/06/GRYF_Metodychni_rekomendatsii-dystantsiy-na-osvita-razvoroty.pdf.
4. Сучасні цифрові інструменти у роботі педагога : методичні рекомендації [Електронний ресурс] / Шовкопляс О. А. та ін.; за заг. ред. М. О. Антонченко. – Суми : НВВ КЗ СОІПО, 2025. – 56 с. – Режим доступу : <http://ir.soippo.edu.ua:8080/bitstream/123456789/576/СУЧАСНІ%20ЦИФРОВІ%20ІНСТРУМЕНТИ%20У%20РОБОТІ%20ПЕДАГОГА.pdf>

Додаткова література

1. Графічні інструменти для візуалізації навчального контенту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://osvita.diia.gov.ua/bytes/graphical-tools?entrypoint=topic&value=112>.
2. Інтерактивне навчання: інструменти та технології [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://osvita.diia.gov.ua/courses/interactive-learning>.
3. Мікс цифрових інструментів учителя: ресурсний каталог [Електронний ресурс] / Укладачі: Ю. Борисенко, О. Стягунова. – Київ, УІРО, 2024. – 22 с. Режим доступу: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2024/06/miks-cyfrovyyh-instrumentiv-uchytelya.pdf>.
4. Організація ефективного онлайн-навчання [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://osvita.diia.gov.ua/courses/organising-effective-online-learning>.
5. Онлайн-безпека для освітян [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://osvita.diia.gov.ua/guides/onlajn-bezpeka-dla-osvitan>.
6. Ткачук В.М. Практикум на ЕОМ, Частина 1 Видавнича система LaTeX / В. М. Ткачук., О. М. Ткачук. – Івано-Франківськ : Видавництво Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. – 178 с.